

THE BIBLE IN CONTEXT: FROM CREATION TO NEW CREATION

Mihai Handaric

Assist. Prof., PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

*Abstract: The author of the article "The Bible in context: from creation to new creation", examines the world seen from a dual perspective, based on the teaching of the Christian Scripture. He is attempting to explain the actual existence using the Bible as the source. The idea of dualism in creation is also found in other sacred texts. Ioan Petru Culianu in his book *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, talks at length about the dualism of the world, in the history and myths of various peoples. The author shows that there have been deviations regarding interpretation of dualism in our world. The problems of the dualism, can be solved by going to the origins: the Creation from Genesis 1-2, the Fall and its consequences (Genesis 3ff.). There are texts that support that we have two Creators of the world, in contrast to one Creator, supported by the Bible. The question of supporting one Creator, has to do with the origins of evil, which would be located in the person of the Creator. The author argues that this perspective seeks to avoid moral responsibility of man. The unique Creator is not responsible for the manifestation of evil, but it is an inferior being who chose evil at one point. The Bible calls him the Devil. The consequences of this type of dualism are also felt over the unity of the Bible. From this perspective, there is a striking contrast between the Law of the Old Testament and the New Testament Gospel. Marcion argued that the God of the Old Testament is different from the God of the New Testament. The idea was later embraced by Adolf Harnack, who appreciate Marcion. Explaining dualism in Scripture requires the presence of the two lives of which man can choose: the natural life – received by man at birth, and the spiritual life – of the Spirit. Thus we can understand the Creator's decision to give the man a second chance. It is a duality in terms of the divine supply: a new birth and a new life. From the Bible point of view, we can speak of one Creator, the existence of two principles: good and evil, which are not equally authoritative. Scripture claims that evil will finally be eradicated. In this regard we must look at two births: the natural birth and spiritual birth, and at the reality of two lives which man can experience: the natural life (the old one) and spiritual life (the new one).*

1. Introducere

În acest articol vom analiza natura duală lumii din perspectiva Scripturii creștine. Va fi analizat dualismul în creație întâlnit și în alte texte sacre. Vom lua în considerare cartea lui Ioan Petru Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, care vorbește pe larg despre dualismul lumii în istoria și în miturile diferitelor popoare. Vor fi semnalate anumite devieri care s-au produs în ceea ce privește interpretarea dualismului în lumea noastră. Vom apela la originile Creației, așa cum sunt explicate în Genesa 1-2, vom lua în calcul și evenimentul Căderii și consecințele ei așa cum este descrisă în Genesa 3 și. Vom căuta să rezolvăm dificultățile în ce privește numărul de creatori ai lumii, apelând la Biblie. În articol se va discuta relația dintre Creator și prezența răului în lume.

Vom vedea că interpretarea greșită a dualismului are consecințe negative asupra relației dintre cele două mari secțiuni ale Bibliei: Vechiul Testament și Noul Testament. E nevoie să evaluăm și învățătura lui Marcion, care face diferența între Dumnezeu Vechiului Testament și Dumnezeu Noului Testament.

În ultima parte, vor fi analizate ofertele Scripturii referitoare la prezența a două vieți, precum și relația dintre nașterea nouă și viață nouă susținute de Biblie.

2. Dualismul în creaționismul biblic

Scriptura creștină susține că lumea în care trăim este caracterizată de dualitate. Scriptura vorbește despre prezența dualismului în Eden. Din Genesa 2:15, aflăm că “Domnul Dumnezeu a luat pe om și l-a așezat în grădina Edenului, ca s'o lucreze și s'o păzească.” Din relatarea biblică înțelegem că în Eden, omul avea două responsabilități: Pe de o parte omul era responsabil să lucreze grădina Eden – ceea ce înseamnă să se bucure de ea, să depună efortul de a menține frumusețea grădinii. În al doilea rând, omului i se cerea să păzească grădina. Expresia în original este: לְשָׁמְרָהּ „și să o păzească.” Verbul שָׁמַר *šamar*, are ca sensuri de bază “a păzi, a păstra, a urmări, a fi în gardă” Cuvântul sugerează ideea de protecția unui dispozitiv de apărare militară. Este folosit cu referire la poruncile date de David oamenilor din armata lui, de a-l proteja pe Ahsalom (1Sa_26:15; 2Sa_18:12). Sensul fizic al cuvântului este de a urmări cu grijă păzi un obiectiv militar ca în Judecători 1:24 sau în Neemia_12:25. Termenul este folosit și cu referire la Dumnezeu. El urmărește cu atenție comportamentul moral și spiritual al omului, ca în Iov_10:14.

Înțelegem că omul avea responsabilitatea de a fi cu ochii pe grădină. În mijlocul frumuseții și a binecuvântărilor Edenului, era și un pericol. În Eden era atât frumusețe cât și urătenie – potențială – care trebuia ținută sub control ca să nu erupă.

În următoarele versete, autorul explică în ce consta acest pericol. “Gen 2:16 Domnul Dumnezeu a dat omului porunca aceasta: „Poți să mănânci după plăcere din orice pom din grădină; Gen 2:17 dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit.”

Mai mult, în Eden facem cunoștință cu doi pomi ciudați, plantați de Divinitate. Pomul vieții și Pomul cunoștinței binelui și răului. „Gen 2:9 Domnul Dumnezeu a făcut să răsară din pământ tot felul de pomi, plăcuți la vedere și buni la mâncare, și pomul vieții în mijlocul grădinii, și pomul cunoștinței binelui și răului.” În Eden era deja prezent Binele și Răul. Prin pomul cunoștinței omul avea acces la rău. Pe de altă parte, omul avea acces la bine fără a apela la pomul cunoștinței binelui și răului – fără să experimenteze răul. Binele era prezent în pomul vieții.

Primul cuplu a fost confruntat cu dimensiunea duală a moralității: cu binele și cu răul.

Mai mult, Dumnezeu l-a creat pe om în două variante: parte bărbătească și parte femeiească. În Genesa 2:18 citim că „Domnul Dumnezeu a zis: „Nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el.” Din relatarea creației mai aflăm și faptul că dintre cei doi, – femeia a ales prima dată răul, iar ulterior, și Adam a ales răul.

3. Dualismul în alte tradiții religioase

Ioan Petru Culianu, în cartea sa *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*¹, abordează problema dualismului în istoria și în miturile diferitelor popoare ale lumii, pe

1 Ioan Petru Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, ediția a II-a, traducere de Tereza Culianu-Petrescu, Iași: Polirom, 2002, p. 13-333.

parcursul a 300 de pagini a cărții sale. Culianu pleacă de la dualismul moral, pe care îl definește ca „opoziția a două principii... unul din principii este în majoritatea cazurilor, „bun”, pe când celălalt e „rău”, și în consecință, primul va fi răspunzător de o creație „bună”, iar al doilea de una „rea,” creații care vor fi obiectul alegerii, individuale sau colective, a omului.”²

Sunt prezentate religiile care fac parte din așa numita familie dualistă. El descoperă un impresionant număr de analogii între budism și gnosticism. „Budismul este o religie dualistă al cărei mesaj anticosmic și antisomatic se concentrează în cunoscuta formulă: '*sarvam dukkham sarvam anityam*'” care s-ar traduce: „totul este suferință, totul este neadevăr.”³

Religia Zoroastrianistă promovează un dualism pronunțat, întâlnit în spațiu Iranului de astăzi. Aici nu se are în vedere un dualism ce vizează opoziția dintre spirit și materie, sau dintre sus și jos, cum este cazul platonicianismului, ci se discută relația dintre două forțe de natură spirituală și morală, aflându-se în opoziție. Este analizat: binele și răul, lumina și întunericul, sau ordinea și dezordinea.⁴

Descoperirile Sulurilor de la Qumran,⁵ au adus la lumină noi informații în legătură cu prezența dualismului în marile religii ale lumii. În una din cărțile de căpătâi ale comunității de la Qumran, numită „Manualul de Disciplină” care mai este numit și „Regula comunității” descoperită în prima Grotă (Cave 1), și depozitată până în anul 70 d.H.,⁶ se vorbește despre existența a două Spirite pe care le-a creat Dumnezeu, numite: Prințul Luminii și Îngerul Tenebrelor. Dualismul împarte umanitatea în două, care contribuie la poziționarea a două lumi, în conflict între ele. Oamenii se împart în fiii care merg pe calea luminii, și cei răi, care merg pe calea întunericului. În această religie, atât natura cât și acțiunile umane sunt mișcate de Cele Două Spirite.

4. Probleme legate de interpretarea dualismului

Din observațiile făcute, am înțeles că dualismul este o realitate în creație. Problema pe care o avem constă în interpretarea lui. Așa cum am spus deja, dualismul își are leagănul în Iran – în Mesopotamia. Este vorba despre locul pe care cercetătorii presupun că a fost Grădina Edenului.⁷ Nu ar fi întâmplător faptul că în această zonă comunitatea umană a dezvoltat concepția referitoare la dualism în multiplele lui fațete: bine – rău, binecuvântare- blestem, viață – moarte. Primii oameni care au fost alungați din Eden, au transmis în tradiția religioasă a urmașilor realitatea dualismului în viață, pe care l-au experimentat personal.⁸

În continuare vom analiza cateva domenii în care s-au produs devieri în ceea ce privește interpretarea dualismului în lumea noastră. Vom lua în considerare interpretările legate de existență și creație. Vom compara concepțiile diferite ale diferitelor tradiții religioase cu concepția Scripturii.

5. Păcatul antecedent și păcatul originar

2 Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, op.cit., p.19-20.

3 Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, op.cit., p. 27.

4 Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, op.cit., p. 28.

5 Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, op.cit., p.28-29.

6 Wouter G. Werner, *The Manual of Discipline*, Leiden: L.J. Brill, 1957, p. 1-13.

7 În legătură cu diferite păreri legate de Grădina Eden, vezi cartea lui Jean Delumeau, trad. Matthew O'Connell, *History of Paradise: The Garden of Eden in Myth and Tradition*, Illinois: The Continuum Publishing Company, 2000. Există și ipoteza mai ciudată emisă de Biserica Mormonă care contestă părerea tradițională, localizând Grădina Eden pe continentul Nord American, undeva în statul Missouri. Vezi William C. Chappell, *Garden of Eden Found!*, Bloomington: Author House, 2004, p.6-10.

8 Consultă textele din Genesa 2:15-17 precum și Genesa 3:1-24.

Ugo Bianchi a folosit terminologia „păcatul antecedent și păcatul original”,⁹ cu scopul de a scoate în evidență diferențele care există între învățătura creștină în legătură cu dualismul, și tradițiile religioase care au o perspectivă diferită asupra dualismului. Din punctul lui de vedere, celelalte tradiții susțin că decăderea prezentă a lumii se explică prin existența unui eveniment tragic care a s-a petrecut înainte de momentul creării omului. Acest eveniment tragic este numit „păcat antecedent”. Pe ce altă parte Biblia creștină susține că evenimentul dezastruos este o consecință a libertății umane. Primii oameni Adam și Eva ar fi vinovați de declanșarea dezastrului. Teologia creștină numește acest eveniment nefericit: păcatul original.¹⁰

Din perspectivă biblică, interpretarea dualismului solicită o abordare corespunzătoare a teoriei păcatului original, chiar dacă nu se exclude ideea păcatului antecedent. Deși voalat, totuși Biblia face referire la păcatul antecedent – care a fost comis de cineva, cândva, înainte de istoria omului, pentru care nu este vinovat omul, ci altcineva.¹¹

6. Existența unuia sau mai mulți Creatori

Diferența dintre creștinism și celelalte tradiții constă în faptul că Dumnezeu care a creat lumea, materială și spirituală, nu poate fi acuzat ca vinovat pentru prezența păcatului antecedent în lume. Atât Vechiul cât și Noul Testament subliniază clar faptul că există un singur Creator.

Miturile dualiste rezolvă diferit dualismul, vorbind despre existența unui personaj, numit Demiurgul șarlatan,¹² care este dușmanul Creatorului. El este considerat vinovat pentru încercările lui nereușite de reorganizare a lumii. Însă aceste intervenții în creație, au afectat și au degradat pentru totdeauna condiția umană. Acești creatori sunt responsabili pentru o anumită parte a creației. În felul acesta Creatorul bun nu este vinovat de păcatul antecedent.

În cele mai importante Zece Porunci, cunoscute sub numele de Decalog, Creatorul se identifică pe Sine, și poruncește în prima poruncă, păstrarea acestei învățături legată de unicitatea Creatorului. „Atunci Dumnezeu a rostit toate aceste cuvinte, și a zis: „Eu sînt Domnul, Dumnezeul tău, care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine.”¹³

Primele versete pe care evreii îi puneau pe copiii lor să le memoreze, începeau cu afirmația referitoare la faptul că *Dumnezeu este Unul*. „Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este singurul Domn יהוה אחד. Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta.”¹⁴ Termenul אֶחָד 'ehād este numeralul ordinal din limba ebraică, și se traduce prin „unul, primul, același”. Pasajul din Deuteronom 6:4-9 este cunoscut și sub numele de *Shema Israel*, care conține cea mai mare poruncă pentru poporul evreu.¹⁵

Isus confirmă acest lucru în Noul Testament, când este întrebat de cineva în legătură

9 Vezi Ugo Bianchi, *Selected Essays on Gnosticism, Dualism and Mysticism*, Leiden: E.J. Brill, 1978, p. 31-39.

10 Culianu, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, op.cit., p. 25.

11 În legătură cu pasaje biblice ca cel din Ezechiel 28:11-19, care face referire la Lucifer consultă Hector M. Patmore, *Adam, Satan, and the King of Tyre: The Interpretation of Ezekiel 28:11-19 in Late Antiquity*, Leiden: Brill, 2014, p. 1-13.

12 Despre Demiurgul șarlatan vezi, Oişteanu Andrei, *Religie, politică și mit. Texte despre Mircea Eliade și Ioan Petru Culianu*, Iași: Editura Polirom, 2014. Vezi și Culianu, op.cit., p. 31.

13 Exo 20:1-3.

14 Deu 6:4-5.

15 Shema era primul pasaj memorat de copiii evreilor. Pentru mai multe informații legate de Shema, consultă Mihai Handaric, *Tratat de istoria interpretării teologiei Vechiului Testament*, Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, 2009, p. 461-472.

cu această problemă. „Un învățător al Legii, ca să-l ispitească, I-a pus întrebarea următoare: „Învățătorule, care este cea mai mare poruncă din Lege?” Isus i-a răspuns: „Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău.” „Aceasta este cea dintâi, și cea mai mare poruncă.”¹⁶

Profetul Isaia face o pledoarie unică în favoarea unui singur Creator.

Isa 45:5 Eu sînt Domnul, și nu mai este altul, afară de Mine nu este Dumnezeu. Eu te-am încins, înainte ca tu să Mă cunoști. Ca să se știe, dela răsăritul soarelui pînă la apusul soarelui, că afară de Mine nu este Dumnezeu: Eu sînt Domnul, și nu este altul. Eu întocmesc lumina, și fac întunecul, Eu dau propășirea, și aduc restriștea, Eu, Domnul, fac toate aceste lucruri. Să picure cerurile de sus și să ploaie norii neprihănirea! Să se deschidă pămîntul, să dea din el mîntuirea, și să iasă totodată din el izbăvirea! Eu, Domnul, fac aceste lucruri.” „Vai de cine se ceartă cu Făcătorul său! -Un ciob dintre cioburile pămîntului! -Oare lutul zice el celui ce-l fățuiește: „Ce faci?” Și lucrarea ta zice ea despre tine: „El n'are mîni?” Vai de cine zice tatălui său: „Pentru ce m'ai născut?” Și mamei sale: „Pentru ce m'ai făcut?”... Eu am făcut pămîntul, și am făcut pe om pe el; Eu cu mîinile Mele am întins cerurile, și am așezat toată oștirea lor... Așa vorbește Domnul: „Cîștigurile Egiptului și negoțul Etiopiei și ale Sabeenilor, oameni de statură înaltă, vor trece la tine și vor fi ale tale. Popoarele acestea vor merge după tine, vor trece înlănțuite, se vor închina înaintea ta, și-ți vor zice rugîndu-te: „Numai la tine se află Dumnezeu, și nu este alt Dumnezeu afară de El.” Dar Tu ești un Dumnezeu care Te ascunzi, Tu, Dumnezeul lui Israel, Mîntuitorule! Toți sînt rușinați și uluiți, toți pleacă plini de ocară, făuritorii idolilor. Dar Israel va fi mîntuit de Domnul, cu o mîntuire vecinică. Voi nu veți fi nici rușinați, nici înfrunțați, în veci. Căci așa vorbește Domnul, Făcătorul cerurilor, singurul Dumnezeu, care a întocmit pămîntul, l-a făcut și l-a întărit, l-a făcut nu ca să fie pustiu, ci l-a întocmit ca să fie locuit-; „Eu sînt Domnul, și nu este altul!... Spuneți-le, și aduceți-i înapoi, ca să se sfătuiască unii cu alții! Cine a proorocit aceste lucruri dela început, și le-a vestit de mult? Oare nu Eu, Domnul? Nu este alt Dumnezeu decît Mine, Eu sunt singurul Dumnezeu drept și mîntuitor, alt Dumnezeu afară de Mine nu este. Întoarceți-vă la Mine, și veți fi mîntuiți toți ceice sînteți la marginile pămîntului! Căci Eu sînt Dumnezeu, și nu altul.”¹⁷

Din perspectivă biblică, păcatul originar trebuie înțeles, interpretând creația ca o monadă. Dualismul nu se explică prin existența a doi Creatori: unul bun și unul rău. Scriptura susține că în evoluția lumii, o ființă sau mai multe, care nu se identifică cu Creatorul, au comis acel act dezastruos, și în consecință sunt vinovate de Răul care a apărut în lume. În acest caz Creatorul nu este vinovat de Răul existent, chiar dacă El a permis ca el să apară în lume.¹⁸

O posibilă explicație în a susține originea răului în persoana Creatorului, ar fi dorința de a evita responsabilitatea morală.¹⁹ Prezența Răului în lume trebuie interpretată ca opera Unicului Creator, care însă, nu este responsabil de declanșarea lui. Biblia susține că autorul răului nu este o ființă comparabilă cu Creatorul ci una inferioară, care a ales răul la un moment dat. Scriptura îl prezintă pe Creator ca fiind suveran absolut, prin contrast cu alți concurenți la putere – idoli. Psalmistul afirmă:

Pentru că zică neamurile: „Unde este Dumnezeul lor?” Dumnezeul nostru este în cer, El face tot ce vrea. Idoli lor sînt argint și aur, făcuți de mîni omenești. Au gură, dar nu vorbesc, au ochi, dar nu văd, au urechi, dar n'aud, au nas, dar nu miroase, au mîni, dar nu pipăie, picioare, dar nu merg; nu scot niciun sunet din gîtlejul lor. Ca ei sînt cei ce-i fac; toți cei ce se încred în ei. Israele, încrede-te în Domnul! El este ajutorul și scutul lor.²⁰

16 Mat 22:35-38.

17 Isaia 45:5-22.

18 Consultă în acest sens Walter A. Elwell ed., *Evangelical Dictionary of Theology*, Grand Rapids: Baker Publishing Group, 2001, p. 1186. Vezi și John Portmann, *When Bad Things Happen to Other People*, New York: Routledge, 2000, p. 147.

19 Bruce N. Waller, *Against Moral Responsibility*, Cambridge, MIT Press, 2011, p. 1-57.

20 Vezi Psalmul 115:2-9.

7. Influența dualismului asupra unității Scripturii Creștine

În continuare vom arăta că o interpretare diferită a dualismului influențează interpretarea relației dintre Vechiul și Noul Testament. În istoria Bisericii, Marcion²¹ este promotorul ideii, că Dumnezeu Vechiului Testament este diferit de Dumnezeu Noului Testament. În opinia lui VT include mituri gnostice, care au în centru Demiurgul egoist și răzbunător.²² În primul canon al Noului Testament, cunoscut în istorie, Marcion așează în canonul propus de el, Epistola lui Pavel către Galateni, imediat după Evanghelia după Luca, singura evanghelie acceptată de el, pentru că Galateni vorbește despre opoziția dintre Legea Vechiului Testament și Evangheliile.²³ Din punctul lui de vedere, Pavel a fost principalul recipient al revelației Noului Testament, în urma teofaniei de pe drumul Damascului. Din punctul lui de vedere Evangheliile au fost compromise de către evrei, pentru că includ un amestec de iudaism și creștinism.²⁴

Această idee a fost îmbrățișată, mult mai târziu, după o mie șapte sute de ani – prin secolul XIX d.C., de către cunoscutul teolog Adolf Harnack, care susținea că Marcion ar trebui așezat în galeria reformatorilor creștinismului, pe același nivel cu Martin Luther.²⁵ De aceea Harnack regreta că Luther nu a scos tot Vechiul Testament din Scriptura creștină.²⁶

În interpretarea holistică a Bibliei, cele două secțiuni: Legea și Evanghelia nu trebuie privite ca fiind în opoziție, ci ca descriind două situații pe care omul le experimentează: vinovăția lui față de cerințele divine – Legea, și îndurarea Creatorului care găsește o soluție pentru a salva omul din tragedia în care se afla datorită căderii - Evanghelia.²⁷

8. Viața firească și viața spirituală – de la creație la noua creație

Scriptura susține că datorită răului care a pătruns în lume, Creatorul intenționează să distrugă actuala creație și să aducă în loc o nouă creație. Acest lucru este explicat clar atât în Vechiul cât și în Noul Testament.

Profetul Hagai, transmite mesajul divin: „Căci așa vorbește Domnul oștirilor:

„Încă puțină vreme, și voi clătina încă odată cerurile și pământul, marea și ucatul; voi clătina toate neamurile; comorile tuturor neamurilor vor veni, și voi umplea de slavă Casa aceasta, zice Domnul oștirilor”... „Vorbește lui Zorobabel, dregătorul lui Iuda, și spune: „Voi clătina cerurile și pământul;... voi răsturna scaunul de domnie al împăraților, voi nimici puterea împăraților neamurilor, voi răsturna și cărăle de război și pe ceice se suie în ele; caii și călăreții lor vor fi trântiți la pământ, și unul va peri ucis de sabia altuia.”²⁸

21 Consultă Saint Justin (Martyr), trans. Leslie William Barnard, *The First and Second Apologies*, New Jersey: Paulist Press, 1997, care vorbește pe larg despre Marcion. Vezi în special p. 138, referitoare la Dumnezeu în Vechiul și Noul Testament. Vezi de asemenea Quintus Tertulian, *Against Marcion*, un tratat polemic care se întinde pe cinci volume, scrise într-un interval de mai mulți ani.

22 Despre diferența între Vechiul și Noul Testament, vezi Robert Smith Wilson, *Marcion: A Study of a Second Century Heretic*, London: James Clarke Company Limited Press, 1933, p. 179-180.

23 Galateni 1:6.

24 Robert Smith Wilson, *Marcion: A Study of a Second Century Heretic*, op.cit., p. 167.

25 Vezi Matthew Feldman, Marius Turda, Tudor Georgescu, *Clerical Fascism in Interwar Europe*, London: Routledge, 2008, p.110,

26 Gary Dorrien, *Kantian Reason and Hegelian Spirit: The Idealistic Logic of Modern Theology*, John Wiley & Sons: Chichester, 2012, p. 331.

27 Stephen R. C. Nichols, *Jonathan Edwards's Bible: The Relationship of the Old and New Testaments*, Eugene: Pickwick Publication, 2013, p. 14.

28 Hagai 2:6-7; 21-22.

În Isaia ideea înlocuirii actualei creații cu una nouă este mai explicită. Yahweh afirmă:

Căci iată, Eu fac ceruri noi și un pământ nou; așa că nimeni nu-și va mai aduce aminte de lucrurile trecute, și nimănui nu-i vor mai veni în minte. Ci vă veți bucura și vă veți veseli, pe vecie, pentru cele ce voi face. Căci voi preface Ierusalimul în veselie, și pe poporul lui în bucurie... Căci după cum cerurile cele noi, și pământul cel nou, pe cari le voi face, vor dăinui înaintea Mea-zice Domnul-așa va dăinui și sămînța voastră și numele vostru.²⁹

În Noul Testament, Petru reia această idee a înlocuirii prezentei creații cu una nouă.³⁰

Ziua Domnului însă va veni ca un hoț. În ziua aceea, cerurile vor trece cu troznet, trupurile cerești se vor topi de mare căldură, și pământul, cu tot ce este pe el, va arde. Deci, fiindcă toate aceste lucruri au să se strice, ce fel de oameni ar trebui să fiți voi, printr'o purtare sfântă și evlavioasă, așteptînd și grăbind venirea zilei lui Dumnezeu, în care cerurile aprinse vor pieri, și trupurile cerești se vor topi de căldura focului? Dar noi, după făgăduința Lui, așteptăm ceruri noi și un pământ nou, în care va locui neprihănirea. De aceea, prea iubiților, fiindcă așteptați aceste lucruri, siliți-vă să fiți găsiți înaintea Lui fără prihană, fără vină, și în pace.³¹

Din perspectivă biblică, dualismul se referă de asemenea la două vieți pentru care omul poate opta: viața veche – firească obținută la naștere, și viața nouă - spirituală – oferită de Divinitate, ca rezultat al înnoirii creației. Scriptura susține că pentru a moșteni noua creație omul are în mod obligatoriu nevoie de nașterea din nou.

Domnul Hristos formulează această condiție în dialogul pe care îl are cu unul din cei mai educați oameni ai vremii sale – Nicodim. “Drept răspuns, Isus i-a zis: „Adevărat, adevărat îți spun că, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu.”³² Dificultatea înțelegerii acestei realități este demonstrată de reacția lui Nicodim la auzul acestei afirmații. “Nicodim I-a zis: „Cum se poate naște un om bătrîn? Poate el să intre a doua oară în pîntecele maicii sale, și să se nască?”³³

Același Ioan afirmă în prologul Evangheliei sale că Hristos va oferi „tuturor celor ce L-au primit, adică celor care cred în Numele Lui, ... dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι; născuți nu din sînge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.”³⁴

Apostolul Pavel afirmă că, în cazul omului, această nouă creație începe încă de pe acum.

2Co 5:17 Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură (καινή κτίσις - zidire) nouă. Cele vechi s'au dus: iată că toate lucrurile s'au făcut noi γέγονεν καινά.” Termenul *kainós* se înseamnă a deveni nou din punct de vedere calitativ – a deveni o nouă creație *ktisis* .³⁵

9. Concluzie

În acest articol am analizat lumea din perspectivă duală, pe baza învățăturii Scripturii creștine. Am explicat Creația prezentă, folosind Biblia ca sursă. Am înțeles că ideea

29 Isaia 66:17-18,22.

30 Consultă Richard Middleton, *A New Heaven and a New Earth: Reclaiming Biblical Eschatology*, Baker Publishing Group, 2014.

31 Vezi 2 Petru 3:10-14.

32 Ioan 3:3.

33 Ioan 3:4.

34 Ioan 1:12-13.

35 Herbert McCabe, *The New Creation*, London: Continuum International Publishing Book, 2010, p. 38-40.

dualismului în creație o întâlnim și în alte texte sacre. Ioan Petru Culianu, în cartea sa *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, vorbește pe larg despre dualismul lumii în istoria și în miturile diferitelor popoare.

Concluzia la care am ajuns a fost că s-au produs devieri în ceea ce privește interpretarea dualismului în lumea noastră. Problemele dualismului, trebuie rezolvate mergând la origini: la Creația din Genesa 1-2, Căderea și consecințele ei (Genesa 3 și). Există texte care susțin că avem doi Creatori ai lumii prin contrast cu un Creator, susținut de Biblie. Dificultatea celor care susțin un singur Creator, are de a face cu originea răului, ce ar fi localizat, în persoana Creatorului.

Am susținut că această perspectivă urmărește evitarea responsabilității morale a omului. Unicul Creator nu este responsabil de manifestarea răului, ci este vorba despre o ființă inferioară, care a ales răul la un moment dat, numită de Biblie: Diavolul.

Consecințele acestui tip de dualism se resimt și în interpretarea Bibliei. Din perspectiva lor, există un contrast izbitor între Legea din Vechiul Testament și Evanghelia din Noul Testament. Am văzut că din punctul de vedere al lui Marcion, Dumnezeu VT este diferit de Dumnezeu Noului Testament. Ideea a fost îmbrățișată mai târziu de Adolf Harnack, care îl aprecia pe Marcion. Explicarea dualismului în Scriptură presupune prezența a două vieți pentru care omul poate opta: viața firească – specifică fiecărei ființe umane la naștere, și viața spirituală – pe care o dă Duhul. În felul acesta putem înțelege decizia Creatorului de a da omului o a doua șansă. Este vorba despre o dualitate în ceea ce privește și oferta divină: o naștere nouă și o viață nouă.

Din perspectiva Bibliei, putem vorbi despre existența unui singur Creator, de existența a două principii: Binele și Răul, care nu au forță egală. Scriptura susține că în final răul va fi eradicat. În acest sens trebuie să privim cele două nașteri: nașterea firească și nașterea spirituală, precum și realitatea a două vieți pe care omul le poate experimenta: viața firească (viața veche) și viața spirituală (viața nouă).

BIBLIOGRAPHY

Bianchi, Ugo, *Selected Essays on Gnosticism, Dualism and Mysteriesophy*, Leiden: E.J. Brill, 1978.

Chappell, William C., *Garden of Eden Found!*, Bloomington: Author House, 2004.

Culianu, Ioan Petru, *Gnozele dualiste ale Occidentului: Istorie și mituri*, ediția a II-a, traducere de Tereza Culianu- Petrescu, Iași: Polirom, 2002.

Delumeau, Jean, trad. Matthew O'Connell, *History of Paradise: The Garden of Eden in Myth and Tradition*, Illinois: The Continuum Publishing Company, 2000.

Saint Justin (Martyr), trans. Leslie William Barnard, *The First and Second Apologies*, New Jersey: Paulist Press, 1997.

Feldman, Matthew, Marius Turda, Tudor Georgescu, *Clerical Fascism in Interwar Europe*, London: Routledge, 2008.

Gary Dorrien, *Kantian Reason and Hegelian Spirit: The Idealistic Logic of Modern*

Theology, John Wiley & Sons: Chichester, 2012

Handaric, Mihai, *Tratat de istoria interpretării teologiei Vechiului Testament*, Arad: Editura Universităţii „Aurel Vlaicu” din Arad, 2009

Hector M. Patmore, *Adam, Satan, and the King of Tyre: The Interpretation of Ezekiel 28:11-19 in Late Antiquity*, Leiden: Brill, 2014.

Oişteanu, Andrei, *Religie, politică și mit. Texte despre Mircea Eliade și Ioan Petru Culianu*, Iași: Editura Polirom, 2014.

McCabe, Herbert, *The New Creation*, London: Continuum International Publishing Book, 2010.

Middleton, Richard, *A New Heaven and a New Earth: Reclaiming Biblical Eschatology*, Baker Publishing Group, 2014.

Nichols, Stephen R. C., *Jonathan Edwards's Bible: The Relationship of the Old and New Testaments*, Eugene: Pickwick Publication, 2013

Portmann, John, *When Bad Things Happen to Other People*, New York: Routledge, 2000

Waller, Bruce N., *Against Moral Responsibility*, Cambridge, MIT Press, 2011

Werner, Wouter G., *The Manual of Discipline*, Leiden: L.J. Brill, 1957.

Wilson, Robert Smith, *Marcion: A Study of a Second Century Heretic*, London: James Clarke Company Limited Press, 1933